



**Глушко Оксана Зіновіївна –**

*молодий науковий співробітник відділу порівняльної педагогіки, Інститут педагогіки НАПН України, м. Київ, Україна.*

*Коло наукових інтересів: компаративістика, реформаційні та стратегічні пріоритети розвитку української школи, система українознавчого навчання і виховання в США та Канаді.*

*e-mail: glushko.oks74@gmail.com*

УДК 373.5.014(477)

## ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ВЕКТОР ОСВІТНІХ РЕФОРМ В УКРАЇНІ

У статті з'ясовано основні тенденції реформування шкільної освіти в Україні; охарактеризовано сутність трансформацій у контексті законопроекту Закону України «Про освіту» і концепції «Нова українська школа»; зроблено висновок про європейсько-орієнтований характер реформ національної освіти.

Зазначено, що подальша інтеграція країни у світовий економічний та культурний простір, активні глобалізаційні процеси спонукають до синхронізації української освіти з європейською.

Визначено, що трансформаційні процеси в освітній сфері України цілком відповідають загальним європейським тенденціям реформування в освіті, а саме: глобалізація освіти; уніфікація національної системи освіти; запровадження компетентнісного підходу в освіті; інтеграція змісту освіти; рівний доступ до освіти; стандартизація освіти; гуманізація освіти; децентралізація освіти; європеїзація; участь у міжнародних порівняльних дослідженнях якості освіти; підвищення якості підготовки та роботи вчителів.

Вивчення та узагальнення досвіду реформ, що відбулися у зарубіжних країнах, аналіз загальноєвропейських тенденцій в освітній сфері є важливим для подальшого розвитку вітчизняного шкільництва, для досягнення успіху у реформуванні системи освіти нашої країни.

**Ключові слова:** реформування; освітні тенденції; трансформація; шкільна освіта в Україні; шкільна реформа.

**Постановка проблеми.** У період реформування, який переживає українське суспільство, саме реформа освіти є найвідповідальнішим сектором змін, що стосується не тільки майбутнього країни в цілому, а й безпосередньо кожної дитини. З набуттям Україною незалежності в системі освіти країни і, зокрема, у школі відбулися докорінні зміни, які насамперед відобразилися на законодавчому рівні – було створено нову законодавчу базу для всіх рівнів освіти (Закони України «Про дошкільну освіту», «Про загальну середню освіту», «Про позашкільну освіту», «Про професійно-технічну освіту», «Про вищу освіту», «Про освіту дорослих»).

Окрім законодавства, трансформації зазнала також методологія: відбулася зміна ціннісної освітньої парадигми, яка передбачала вільний розвиток особистості на засадах гуманізму, демократизму, дитиноцентризму. Національна спрямованість освіти і національне виховання визначалися органічним, обов'язковим компонентом для всієї системи освіти [2].

На рівні школи було принципово оновлено навчальний зміст, запроваджено нові державні стандарти, розроблено варіативний компонент змісту освіти, впроваджено нову систему контролю й оцінювання досягнень учнів тощо.

Зазнала кардинальної перебудови сфера управління освіти: відхід від державної монополії шляхом створення недержавних освітніх закладів. Розпочався процес децентралізації в освіті, відбувся перерозподіл повноважень від центральної влади до регіональної, були створені регіональні системи управління навчально-виховними закладами. Отже, ці концептуальні, структурні, організаційні реформи освіти, що відбувалися на тлі реформування суспільства в цілому, відповідали вимогам часу, були необхідною умовою створення та подальшого розвитку як самої держави, так і власної системи освіти.

Реформування освіти з урахуванням передового світового досвіду (принципи демократизації, гуманізації, гуманітаризації освіти, відкритості системи освіти, безперервності освіти, багатокладності та варіативності освіти) було одним із стратегічних завдань освітньої реформи у перші роки незалежності. Подальша інтеграція країни у світовий економічний та культурний простір, активні глобалізаційні процеси, спонукають до синхронізації української освіти з європейською для ефективної співпраці та виходу на новий рівень взаємодії. Зараз відбувається новий етап реформування освіти, що передбачає системні, трансформаційні зміни. У контексті цього хочемо визначити основні тенденції реформування вітчизняної освіти та з'ясувати, в якій мірі вони відповідають та співвідносяться із тенденціями розвитку світової та європейської освіти у XXI столітті.

**Аналіз останніх досліджень і публікацій.** Питання трансформації освітньої сфери є предметом дослідження таких вітчизняних науковців, як Н. Авшенюк (модернізація педагогічної освіти в країнах Європейського Союзу), В. Андрущенко (модернізація вищої освіти), Л. Березівська (реформування шкільної освіти в Україні: історичний аспект), Л. Гриневич (освітні реформи), В. Кремень (трансформація змісту освіти, трансформація особистості), О. Локшина (трансформаційні процеси шкільної середньої освіти в контексті європейської інтеграції), О. Ляшенко (трансформаційні процеси реформування початкової та середньої освіти), В. Огнев'юк (освітні реформи), О. Савченко (реформування початкової освіти, реформування змісту освіти), О. Пометун (реформування шкільної історичної науки в Україні), А. Сбруєва (тенденції реформування в зарубіжних країнах та в Україні), С. Сисоєва (освітні реформи: освітологічний контекст), О. Сухомлинська (реформаторська педагогіка, реформування виховної складової освіти, політика реформування в історичному контексті) та інші. Проте бракує комплексного дослідження специфіки трансформаційних процесів у вітчизняному освітньому просторі як в цілому, так і у шкільній освіті зокрема.

**Формулювання цілей статті.** Мета статті полягає у визначенні основних тенденцій реформування шкільної освіти в Україні.

**Виклад основного матеріалу.** Реформи освіти стали ознакою функціонування сектору, починаючи з проголошення незалежності країни. Перша хвиля реформ була пов'язана з формуванням нової демократично-базованої системи освіти, деідеологізацією змісту освіти, надання йому національного характеру. Закони України («Про освіту», «Про загальну середню освіту», «Про вищу освіту» та ін.), прийняті у той час, заклали фундамент для розбудови нової системи освіти.

На початку нового тисячоліття в умовах глобалізації перед країною й освітою постали нові виклики, які потребували нових реформ. «Національна доктрина розвитку освіти в Україні у XXI столітті» окреслила стратегічні напрями її розвитку під гаслом «Рівний доступ до якісної освіти», розпочався процес стандартизації змісту шляхом впровадження державних стандартів, стартував процес переходу школи на 12-річний термін навчання [6].

Наразі європеїзація України формує нові виклики, які обумовлюють необхідність подальших кардинальних трансформацій національної освіти у напрямі її гармонізації з європейськими стандартами.

У 2016 р. МОН України представлено інноваційний документ – «Нова українська школа. Концептуальні засади реформування середньої освіти», який пройшов широке

громадське обговорення [7]. У ньому визначено покрокову реалізацію освітньої реформи з 2018–2027 рр., сформовано нову освітню мету, розроблено концептуальні засади реформування, що зорієнтовані на зближення української освіти з європейською.

Окрім того, у жовтні 2016 р. прийнято у першому читанні Закон України «Про освіту», який покликаний формувати європейськобазований простір національної освіти. Здійснений аналіз цих документів дозволив визначити основні тенденції реформування шкільної освіти України, які відповідають загальним європейським тенденціям розвитку освіти.

*1. Глобалізація освіти.* Глобалізація – це складне, системне явище, яке охоплює всі сфери діяльності людини, у тому числі й освітню. Слід зауважити, що глобалізаційні процеси суттєво впливають на освітню політику, на вибір її пріоритетів. За останні роки відбулася значна адаптація національно-освітньої нормативно-правової бази до європейських стандартів (наприклад, приєднання України до Болонського процесу).

Серед проявів глобалізації дослідники визначають уніфікацію системи освіти, мінімізацію відмінностей національної системи. Одним із прикладів уніфікації національної системи в сучасній реформі є перехід з 2018 року на 12-річну систему навчання. В Європі, крім Білорусі та Російської Федерації, 12-річна або 13-річна базова середня освіта.

За новою реформою передбачається три рівні середньої освіти: початкова (4 роки), базова (5 років) і професійна середня (3 роки).

*2. Гуманізація освіти.* Гуманізація націлена на повагу до особистості вихованця, формування у нього самостійності, найповніше розкриває освітні потреби та інтереси учнів [3, с. 156]. Цінності дитиноцентризму, гуманістичні цінності покладено в основу реформування нової української школи. Зокрема, метою повної загальної середньої освіти є різнобічний розвиток, виховання та соціалізація особистості, яка усвідомлює себе громадянином України, здатна до життя в суспільстві та цивілізованій взаємодії з природою, має прагнення до самовдосконалення й навчання впродовж життя, готова до свідомого життєвого вибору та самореалізації, трудової діяльності та громадянської активності (Проект Закону України «Про освіту», робоча версія).

*3. Запровадження компетентнісного підходу.* Динамічний розвиток суспільства, швидке розповсюдження інформації, її доступність спонукають науковців, педагогів до пошуків нових ідей та їх взаємодій. У сучасному світі дитині вже не достатньо дати лише знання, важливо навчити користуватися ними. У цьому контексті «вчитись» означає не отримувати більше знань та інформації, а бути здатним користуватися ними. У зв'язку з цим у документі «Нова українська школа» було визначено поняття «компетентність» і «ключові компетентності». Ключові компетентності варто розуміти як такі, яких кожен потребує для особистої реалізації, розвитку, активної громадянської позиції, соціальної інклюзії та працевлаштування і які здатні забезпечити особисту реалізацію та життєвий успіх упродовж усього життя [7, с. 10]. Для нової української школи визначено 10 ключових компетентностей:

- спілкування державною (чи рідною) мовами;
- спілкування іноземними мовами;
- математична грамотність;
- компетентності в природничих науках та технологіях;
- інформаційно-цифрова грамотність;
- уміння вчитися впродовж життя;
- соціальні та громадські компетентності;
- підприємливість;
- загальнокультурна грамотність;
- екологічна грамотність і здорове життя.

На думку української дослідниці Н. Авшенюк, спрямованість глибинних, трансформаційних змін в освіті залежить насамперед від наявних уявлень у тих або інших країнах про те, якою має бути людина: що вона повинна знати і вміти, якими компетенціями володіти [1, с. 166]. О. Локшина, аналізуючи європейський досвід реформування освіти, відмічала, що розвиток освіти в країнах ЄС характеризується трансформацією на

компетентнісну модель освіти [4]. Отже, однією з провідних тенденцій розвитку освіти є трансформація знаннєвої парадигми освіти на компетентнісну.

4. *Інтеграція змісту освіти* через запровадження інтегрованих предметів, курсів, інтегрованих предметних галузей. Інтеграція змісту освіти сприяє гармонійному розвитку особистості, розвитку системного мислення, дає можливість зменшити кількість обов'язкових предметів, підвищує науковий рівень навчання, водночас вимагає від учителя високої педагогічної майстерності та відповідної підготовки. Разом з цим процес інтеграції змісту є комплексною, нелінійною проблемою дидактики. Важливо, на думку О. Савченко, щоб інтеграція не перетворилася на мозаїку формально об'єднаних за зовнішніми ознаками різнорідних знань [9, с. 68].

5. *Рівний доступ до освіти*. Зараз сільські учні, на рівні школи позбавлені у доступі до якісної освіти, що робить їх неконкурентоспроможними як для подальшого отримання вищої освіти, так і на ринку праці зокрема. Створення опорних шкіл ставить собі за мету ліквідувати цю проблему. У 2016 р. в Україні було створено 178 опорних шкіл, і надалі цей процес активно продовжується.

6. *Стандартизація освіти*. У 2018 р. планується повне оновлення стандартів середньої освіти. Реформу було розпочато з модернізації програм початкової школи (з 1 по 4 класи). Оновлення програм для початкової школи у 2016–2017 рр. відбулося в межах наявного стандарту. Кардинальні нововведення плануються запровадити у 2018 р. після оновлення стандартів освіти, нової системи підготовки та перепідготовки вчителів, нової концепції української школи загалом. Ці реформи потребують кардинальних трансформацій. На рівні початкової освіти найголовнішим розглядається запровадження компетентнісного підходу у навчанні (наприклад відхід від техніки читання до розуміння прочитаного тексту). Згідно з оновленою програмою, у процесі навчання української мови необхідно сформувати в учнів комунікативну компетентність, яка має проявлятися у здатності школярів успішно користуватися мовою. Навчання української мови варто спрямовувати на формування соціокультурної компетентності, а також на компетентності вміння вчитися. Ця новація у запровадженні компетентнісного підходу у навчанні відповідає загальноосвітнім тенденціям в освіті.

До оновлення програм з початкової школи вперше залучилися не тільки експерти, науковці, а й учителі, методисти, психологи, батьки. Робота з удосконалення навчальних програм відбувалася публічно та прозоро за допомогою соціальної онлайн-платформи EdEra за співробітництва з МОН України та підтримки Міжнародного фонду «Відродження». Результатом цієї роботи після активного публічного обговорення став документ «Опис ключових змін з оновлених програм початкової школи», який було викладено на Інтернет-платформі EdEra [8]. У 2016 р. МОН України було затверджено зміни до таких програм початкової школи: «Українська мова», «Літературне читання», «Математика», «Природознавство», «Я у світі», «Інформатика», «Іноземні мови для загальноосвітніх та спеціалізованих навчальних закладів», «Трудове навчання», «Образотворче мистецтво», «Музичне мистецтво», «Мистецтво», «Фізична культура» «Основи здоров'я» [5].

Окрім запровадження компетентнісного підходу, зокрема, відбулося розвантаження програм, видалення з програм зайвої, застарілої інформації, лексика, знято дублювання змісту у навчальних предметах «Основи здоров'я», «Я у світі», «Природознавство», уніфіковано й уточнено термінологію програм. Було знято фіксовану кількість годин на вивчення кожної теми, тепер це самостійно має право визначати кожен вчитель. Було враховано рекомендації щодо скорочення обсягу домашніх завдань, знято оцінювання каліграфії, вилучено вимоги та критерії щодо підписання зошитів та щомісячну оцінку за ведення зошитів тощо. Наприклад, у програмах з математики для 1–2 класів знято вимоги щодо знання напам'ять таблиць додавання та віднімання. У програмі з «Літературного читання» було вилучено деяких радянських авторів і додано сучасних, скасовано кількісний показник темпу читання, змінено підходи до аналізу тексту.

Зараз відбувається активна робота щодо перегляду навчальних програм для 5–9 класів (осучаснення та розвантаження програм від другорядної інформації, зняття дублювання, перехід на компетентнісні засади).

7. *Децентралізація освіти.* Децентралізація в системі управління; перерозподіл функцій та повноважень між центральними і місцевими органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування та навчальними закладами. Передбачено скорочення контрольно-наглядових функцій з боку центральних органів влади, запровадження автономії навчальних закладів. Також у новому законі «Про освіту» заплановано зміни в системі фінансування: гроші плануються виділятися не на фінансування інфраструктури навчальних закладів, а на кожну окрему дитину. Отже, децентралізаційний вектор реформ, делегування від центральних органів управління більш широких повноважень місцевим органам щодо управління і фінансування освітніх закладів є сучасною світовою тенденцією. Проте, щоб досягти справжніх змін, необхідний розумний баланс та взаємовплив центральної та локальної частин [10, с. 77].

8. *Участь у міжнародних порівняльних дослідженнях якості освіти.* Україна неодноразово брала участь у різних міжнародних порівняльних дослідженнях якості освіти (TIMSS, PIRLS тощо). У 2018 р., вперше в історії незалежної України, міжнародною організацією PISA планується провести опитування знань учнів (тестування навичок і знань 15-річних учнів). Головне завдання – оцінити грамотність учнів з читання, математики і природознавства. Це дуже важливий крок щодо подальшої уніфікації національної системи освіти та розвитку європейського, стратегічного вектору в освіті. Відповідальність за організацію та проведення дослідження PISA в Україні покладено на Український центр оцінювання якості освіти.

9. *Запровадження й удосконалення моніторингу якості освіти.* У 2018 р. передбачається проведення Українським центром оцінювання якості освіти моніторингових досліджень з читавчої та математичної компетентностей четверокласників. Моніторинг навчальних досягнень учнів початкової школи розподілено на декілька етапів. Упродовж 2017 р. заплановано апробацію завдань, для цього було відібрано 44 загальноосвітні навчальні заклади в 9 регіонах України. Моніторинг дасть змогу зафіксувати стан навчальних досягнень випускників початкової школи напередодні впровадження нового стандарту для початкової школи, а також відслідковувати зміни після запровадження нового стандарту.

10. *Підвищення якості підготовки та роботи вчителів.* Одним із важливих складників освітніх трансформаційних змін є реформування підготовки та перепідготовки вчителів. Нова система післядипломної освіти передбачає запровадження ваучеру професійного розвитку вчителя, забезпечивши цим самостійний вибір місця підвищення кваліфікації. Одним із важливих складників реформування підготовки вчителів є розробка норм, стандартів і процедур атестації педагогічних працівників. Усі ці заходи, а також підвищення заробітної плати педпрацівникам, сприятимуть підвищенню статусу професії вчителя в суспільстві. Отже, нова система підготовки та перепідготовки вчителів у кінцевому варіанті повинна дати умотивованого, креативного вчителя, який постійно розвивається.

На думку М. Фуллана, саме вчителі є носіями змін в освіті, а постійне професійне навчання та зростання вчителів є першочерговою умовою досягнення результативності та успішності у проведенні реформ [10, с. 114]. Саме підтримка вчителів, як ключових учасників процесу, покликана зумовити суттєву, структурну переробку системи, а отже, у кінцевому варіанті – системні трансформаційні процеси в освіті. Отже, кардинальні реформи в шкільній освіті країни передбачають модернізацію змісту освіти, її структури, запровадження компетентнісного підходу в освіті, оновлення та перезавантаження системи підготовки та перепідготовки вчителів, справедливе фінансування та рівний доступ до освіти.

**Висновки.** Підсумовуючи, можна зазначити, що трансформаційні процеси в Україні, що відбуваються в освітній сфері, цілком відповідають загальним європейським тенденціям реформування в освіті, таким як глобалізація в освіті, уніфікація національної системи освіти; запровадження компетентнісного підходу в освіті; рівний доступ до освіти; стандартизація в освіті; децентралізація в освіті; європеїзація, підвищення якості підготовки та роботи вчителів. Вивчення та узагальнення досвіду реформ, що відбулися у зарубіжних країнах, аналіз загальноєвропейських тенденцій в освітній сфері є важливим для подальшого розвитку вітчизняного шкільництва, для досягнення успіху у реформуванні системи освіти нашої країни.

### Використані джерела

1. Авшенюк Н. М. Європейські виміри модернізації сучасної педагогічної освіти / Н. М. Авшенюк // Модернізація педагогічної освіти в європейському та євроатлантичному просторі : монографія / авт. кол. : Н. М. Авшенюк, В. О. Кудін, О. І. Огієнко та ін. – К. : Педагогічна думка, 2011. – 232 с.
2. Державна національна програма «Освіта» («Україна XXI століття») [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http://www.uazakon.com/documents/date\\_5x/pg\\_irwjos/index.htm](http://www.uazakon.com/documents/date_5x/pg_irwjos/index.htm)
3. Енциклопедія освіти / Акад. пед. наук України ; гол. ред. В. Г. Кремень. – К. : Юрінком Інтер, 2008. – 1040 с.
4. Локшина О. І. Зміст шкільної освіти в країнах Європейського Союзу: теорія і практика (друга половина ХХ – початок ХХІ ст.) : монографія / О. І. Локшина ; Ін-т педагогіки АПН України. – К. : Богданова А. М., 2009. – 403 с.
5. Навчальні програми для початкової школи [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://mon.gov.ua/activity/education/zagalna-serednya/pochatkova-shkola.html>
6. Національна стратегія розвитку освіти в Україні на 2012–2021 роки [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/344/2013/page2>
7. Нова українська школа. Концептуальні засади реформування середньої школи. – Міністерство освіти і науки України, 2016. – 34 с.
8. Опис ключових змін з оновлених програм початкової школи [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [https://informaticsmon24-new.ed-era.com/opus\\_zmyn.html](https://informaticsmon24-new.ed-era.com/opus_zmyn.html)
9. Савченко О. Я. Розвиток змісту початкової освіти в умовах державного суверенітету України: методологічний, законодавчий, дидактичний аспекти / О. Я. Савченко // Педагогічна і психологічна науки в Україні : зб. наук. праць : в 5 т. / Нац. акад. пед. наук України. – К. : Педагогічна думка, 2012. – Т. 3: Загальна середня освіта. – С. 61–74.
10. Фуллан М. Сили змін. Вимірювання глибини освітніх реформ / Майкл Фуллан ; пер. з англ. Г. Шиян, Р. Шиян. – Львів : Літопис, 2000. – 269 с.

### References

1. Avsheniuk N. M. Yevropeyski vymiry modernizatsii suchasnoi pedahohichnoi osvity / N. M. Avsheniuk / Modernizatsiia pedahohichnoi osvity v yevropeiskomu ta yevroatlantichnomu prostori : monohrafiia / avt. kol. : N. M. Avsheniuk, V. O. Kudin, O. I. Ohiienko ta in. – K. : Pedahohichna dumka, 2011. – 232 s.
2. Derzhavna natsionalna prohrama «Osvita» («Ukraina XXI stolittia») [Elektronnyy resurs]. – Rezhym dostuhu: [http://www.uazakon.com/documents/date\\_5x/pg\\_irwjos/index.htm](http://www.uazakon.com/documents/date_5x/pg_irwjos/index.htm)
3. Entsiklopediia osvity / Akad. ped. nauk Ukrainy ; hol. red. V. H. Kremen. – K. : Yurinkom Inter, 2008. – 1040 s.
4. Lokshyna O. I. Zmist shkilnoi osvity v krainakh Yevropeiskoho Soiuzu: teoriia i praktyka (druga polovyna XX – pochatok XXI st.) : monohrafiia / O. I. Lokshyna ; In-t pedahohiky APN Ukrainy. – K. : Bohdanova A. M., 2009. – 403 s.
5. Navchalni prohramy dlia pochatkovoї shkoly [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: <http://mon.gov.ua/activity/education/zagalna-serednya/pochatkova-shkola.html>
6. Natsionalna stratehiia rozvytku osvity v Ukraini na 2012–2021 roky [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/344/2013/page2>
7. Nova ukrainska shkola. Kontseptualni zasady reformuvannya serednoi shkoly. – Ministerstvo osvity i nauky Ukrainy, 2016. – 34 s.
8. Opys kliuchovykh zmin z onovlenykh prohram pochatkovoї shkoly [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: [https://informaticsmon24-new.ed-era.com/opus\\_zmyn.html](https://informaticsmon24-new.ed-era.com/opus_zmyn.html)
9. Savchenko O. Ya. Rozvytok zmistu pochatkovoї osvity v umovakh derzhavnoho suverenitetu Ukrainy: metodolohichni, zakonodavchyi, dydaktychnyi aspekty / O. Ya. Savchenko // Pedahohichna i psykolohichna nauky v Ukraini : zb. nauk. prats : v 5 t. / Nats. akad. ped. nauk Ukrainy. – K. : Pedahohichna dumka, 2012. – T. 3 : Zahalna serednia osvita. – S. 61–74.
10. Fullan M. Syly zmin. Vymiriuvannya hlybyny osvitnikh reform / Maikl Fullan ; per. z anhl. H. Shyian, R. Shyian. – Lviv : Litopys, 2000. – 269 s.

Глушко О. З., *младший научный сотрудник отдела сравнительной педагогики, Институт педагогики НАПН Украины.*

### ЕВРОПЕЙСКИЙ ВЕКТОР ОБРАЗОВАТЕЛЬНЫХ РЕФОРМ В УКРАИНЕ

В статье освещаются основные тенденции реформирования школьного образования в Украине; охарактеризованы сущность трансформаций в контексте законопроекта Закона Украины «Об образовании» и концепции «Новая украинская школа»; сделан вывод об европео-ориентированном характере реформ национального образования.

Отмечено, что дальнейшая интеграция страны в мировое экономическое и культурное пространство, активные глобализационные процессы, побуждают к синхронизации украинского образования с европейским.

Определено, что трансформационные процессы в образовательной сфере Украины полностью соответствуют общим европейским тенденциям реформирования в образовании, а именно: глобализация образования, унификация национальной системы образования; введение компетентного подхода в образовании; интеграция содержания образования; равный доступ к образованию; стандартизация образования; гуманизация образования; децентрализация образования; европеизация; участие в международных сравнительных исследованиях качества образования; повышение качества подготовки и работы учителей.

Изучение и обобщение опыта реформ, которые произошли в зарубежных странах, анализ общеевропейских тенденций в образовательной сфере является важным для дальнейшего развития отечественных школ, для достижения успеха в реформировании системы образования нашей страны.

**Ключевые слова:** реформирование; образовательные тенденции; трансформация; школьное образование в Украине; школьная реформа.

*Glushko O., junior researcher of Comparative Education, Institute of Education NAES of Ukraine.*

### EUROPEAN VECTOR OF EDUCATIONAL REFORMS IN UKRAINE

The main trends in school education reform in Ukraine are outlined in the article; the essence of transformation in the context of the bill of the Law of Ukraine «On Education» and the concept «New Ukrainian School» is described by the author; the conclusion is drawn about the European-oriented nature of the reforms of national education.

The author states that further integration of the country into the world economic and cultural space, active globalization processes prompt the synchronization of Ukrainian education with the European one.

The author determines that the transformational processes in the educational sphere of Ukraine fully correspond to the general European tendencies of reform in education, namely: globalization of education, unification of the national education system; introduction of a competent approach in education; integration of educational content; equal access to education; standardization of education; humanization of education; decentralization of education; europeanization; participation in international comparative studies on the quality of education; improving the quality of teacher training and work.

The author emphasizes that one of the main trends is decentralized vector of reforms, delegation from the central government authorities more responsibility to local authorities for the management and financing of educational institutions and granting of autonomy to educational institutions.

One of the main requirements for successful reform realization is the interest and active participation of teachers, educational workers and researchers. Implementation of reforms in education depends on teachers professional preparation and motivation. This process is multidimensional; all parties of the process should perceive the changes: from officials to teachers and parents. However, the real support can be expected after the financial providing improvement, the revival of the profession prestige, administrative pressure reducing, greater autonomy providing, the introduction of a new training and retraining teachers system. The new school concept provides all of these structural changes. Support of teachers, as key participants of this process, is aimed to lead to significant structural system alteration, and therefore to systemic transformation processes in education.

The author concludes that studying and generalizing of reforms experience in foreign countries, the analysis of common European trends in the educational sphere are important for the further development of domestic schooling, in order to succeed in reforming the education system of our country.

**Keywords:** educational reforms; educational trends; transformation; school education in Ukraine; school reform.